

Kaarli Kool

Kaarli Kool tegutseb lasteaid-põhikoolina, olles EELK Tallinna Toompea Kaarli Koguduse õppeasutus. Lastehoiuga alustati juba 19. sajandil ja 1918.–1940. aastani tegutses ka Kaarli Eragümnaasium. 1995. aastal pani kogudus käima kooliks ette valmistava rühma ning 1996. aastal alustas tegevust Kaarli koguduse lasteaid.

2013. aastal andis Haridus- ja Teadusministeerium Kaarli Kooli jaoks välja koolitusloa, mis kehtib nii lasteaiale kui ka põhikoolile. 2013. aasta 1. septembril alustas esimene klass. Kooli võetakse igal aastal vastu üks klassikomplekt õpilasi ja keskmiselt on igas klassis 20 last. Põhikoolis õpib 2019/2020. õppeaastal 135 ja lasteaias käib 75 last. 2019. aasta sügisel läksid kõige vanemad õpilased seitsmendasse klassi. Laienemist jätkatakse nii kaua, kuni kool on kasvanud täiemahuliseks põhikooliks. Kaarli koguduse lasteaid-põhikooli direktor on Signe Aus.

Puu, mis kannab head vilja

Direktor **Signe Aus**

Mis on Kaarli Kooli eripärad, iseloomulikud jooned?

Kolm meie kooli kõige tähtsamat eripära on kristlik maailmavaade, õppimine kõigi meeltega ja üheshingamine. Nende kolmega me tegeleme nii igapäevaelus kui ka arendustegevusena. Need on meie märksõnadeks ka arendustoimkondades, seminaridel jm.

Kristlik maailmavaade

Ühest küljest tundub, et mida selle teema juures üldse oleks vaja seletada. Teisest küljest võib see igapäevaelus olla väga erinevalt praktiseeritud. Me oleme selle kohta andnud välja raamatu „Väärtuskasvatusest Kaarli Koolis“ ning meil on juba mitu aastat töötanud väärtuskasvatuse arendustoimkond – lasteaias ja koolil ühine, kuna meil on samad väärtused nii lasteaias kui ka koolis ning me oleme kollektiivina üks tervik. Me oleme läbi mõelnud ja lahti kirjutanud kõik valdkonnad alates sellest, millele väärtusühendus baseerub teoloogilises ja vaimses kontekstis, kuni selleni, kuidas see peaks väljenduma õppetöös ja praktilises elus ehk suhetes laste ja lapsevanematega, samuti õpetajate kollektiivis.

Meie püüdlus ja ka tulemus on see, et me tahame kristlikku maailmavaadet elada tõeks igapäevaelust, mitte hoida seda mingi postulaadina või agressiivse võitu loosungina. Kristlik maailmavaade avaldub läbi igapäevaste rituaalide: hommikupalve hommikuringis või klassijuhatajaga, kirikupühade tähistamine, söögipalve enne söömahakkamist, väärtusõpetuse tunnid jms. See on suure osa meie kooli inimeste maailmavaate alus ja see ühendab meid. Samas see ka eristab teistest gruppidest.

Kui mõni laps küsib midagi kristliku maailmavaate kohta, siis ta võib seda teha ka matemaatikatunnis. Aasta teemad, mille me lähtuvalt oma kooli väärtustest igal aastal seame, ühendavad nooremates

klassides üldõpetusena, vanemates ainetevahelise lõimingu teemasid, mis käivadki ainetest läbi: kui on mõni vaimne teema, siis see läbib kas projektina või teemakäsitlusena kõiki õppeaineid, hõlmates sõltuvalt planeeringust kogu päeva või tervet nädalat. Aga samas see ei ole midagi sellist, et „Vaata nüüd me räägime kristlikest asjadest!“, vaid see on sama loomulik asi nagu hingamine. Kui ma iga päev söön, siis mulle mõni toit maitseb ja mõni mitte. Sama on ka vaimutoiduga. Kui mõni laps ütleb: „Aga mina ei usugi!“, siis see on normaalne, see ongi elu osa. Me tegeleme nende küsimustega nii, nagu need parasjagu ette tulevad. See on meie kõigi kooskasvamine.

Maailmavaateline pool on küll kindlatel alustel, aga iial ei saa öelda: „Nüüd me oleme valmis ega arene enam.“ See on üks meie kooli tegutsemisviisi, et kui me näeme, et mingi asi ei toimi või võiks paremini toimida, siis me ei hakka seda neisse raamidesse suruma, mille me oleme viis aastat tagasi välja mõelnud, vaid siis on vaja mõelda ja midagi ümber teha. See puudutab kõiki töövaldkondi.

Väärtuskasvatuse olemus täieneb pidevalt vastavalt laste vajadustele. Vanemad lapsed on meil nüüd igal aastal aina suuremad ning jutuks tulevad teemad ja ka mured muutuvad vastavalt sellele. Esimeses ja seitsmendas klassis on õpilastel täitsa erinev maailm. Ka väärtuskasvatuse tunnid või kooli-kaplani roll muutuvad vastavalt lapse arengule.

Me püüame väga palju ka peret kooliellu kaasata ja kõik koos läbi rääkida. Kõiki teemasid tuleb reeglina alata kodust – kuigi on ka erandeid, meie koolis ei ole eeldus, et laps peab olema kristlikust perest, vaid lihtsalt meie väärtused peavad perele sobima. Seetõttu on pere kristlik areng saanud vahel alguse hoopis lapsest ja see on väga tore.

2019/2020. õppeaastal meil on arendustoimkonna tegevus eelkõige personalitööga seotud. Me alustame just nimelt personali väärtustest ja alles siis läheme muude valdkondade juurde edasi.

Õppimine kõigi meeltega

Hea praktika on selle juures alguse saanud meie lasteaiakogemusest. Meil oli kooliga alustamine teistsugune kui neil koolidel,

Direktor **Signe Aus**.

mis rajatakse täiesti algusest peale, uena. Meil oli 20 aastat lasteaiana tegutsemise praktikat – see on pedagoogiline praktika nii väärtuskasvatuses, üldõppes kui ka kõigis teistes valdkondades. Sealt me saime enesekindluse ja teadmise sellest, mida me kindlasti tahame ka kooli juures elus hoida. Üks nendest on kõigi meeltega õppimine. Me oleme seda õpetajatega väga palju arutanud ega ole pedagoogiliselt kuhugi äärmustesse läinud. Me püüame alati leida tasakaalu traditsioonilise õpetamise ja uute meetodite vahel. Kindlasti ei poolda me seda, et peaks iga uue projektiga kohe kaasa tormama, aga me püüame leida selle, mis just meile sobib ja siin toimib.

Kõigi meeltega õppimisel saab laps lisaks koolitunnile või muule tunnivormile juurde ka praktilise kogemuse. Õppevaldkondi ja -aineid on väga palju ning teoreetiliste teadmiste omandamine kuulub asja juurde, kuid nii, nagu meil on lasteaias olnud, on see nüüd ka koolis – et õppekäikude aeg on vastavalt perioodi teemale nooremates klassides igal nädalal, vanemates klassides õppekoormuse tõttu kahjuks harvemini tunniplaanis sees. Õpetaja ei pea siis õppekäike tegema ainetundide arvelt, vaid tal ongi nendeks kindel aeg ette nähtud.

Me hästi palju osaleme muuseumitundides, praktiseerime aktiivõppe meetodeid, teeme õppekäike – ka väljapoole Tallinna – või kutsume kedagi külla, korraldame midagi. Kui laps hakkab õppima midagi teoreetilist, siis ta on sama asja juba kuskil näinud või saanud seda puudutada. Mida suuremad klassid, seda raskem on seda teha klassiruumist väljas, sest aeg on nii piiratud – aga seal lisanduvad ka digi- ja muud võimalused, mida päris palju kasutatakse. Kuid ikkagi me üritame ka suurematega käia ainepõhiselt majast väljas. Meil on esimesest seitsmenda klassini välja töötatud ka töö- ja looduskasvatuse programm selle kohta, kus õpilane peaks Eesti looduses nende seitsme aasta jooksul kindlasti ära käima ja mida nägema. Paljudel lastel ei ole võimalust näiteks aias lehtigi riisuda, lilli kasvama panna, kartulit võtta või metsa istutada. Me proovime pakkuda neid võimalusi, kuigi ei olegi alati lihtne leida kohti, kuhu lapsed oleksid oodatud. Õnneks on meil paljudel oma koduaiad ja maakodud ning me saame seal kogemuse kätte. See on olnud väga positiivne ja edasiviiv.

**Annette (3. kl):
„Ma tahaksin
lohesid leida.“**

Proovime praktilist osa hästi palju tuua ka klassiruumi. Esimesest viienda klassini on meil klassiõpetaja, kes enamikku aineid annab ise. Siis tal on hea võimalus siduda õppeaineid, läbi viia projekte, teha eksperimente. Vanemates klassides on projektid ainetevahelised, näiteks kui on inglise keele ja ajalootunnid, siis lapsed saavad inglise keeles olla giidiks Tallinna vanalinnas ja rääkida sellest, mida nad on ajalootunnis õppinud. Meil on selles liinis veel palju areneda, kuid kindlasti ei suundu me seejuures alternatiivse õppe peale, vaid meile meeldib väga, kui laps teab ka seda, mis on raamat, oskab õpikut kasutada ja et tal on olemas õpidistsipliin. Kohati on see tänapäeval juba väga keeruline küsimus, kuid me tahamegi leida oma teed klassikalise ja uuema õppesuuna vahel.

Üheshingamine

Mõnes mõttes see kõlab hästi tavaliselt, aga me kõik teame oma eelnevatest töökogemustest seda, et koostegutsemine, koos mõtlemine ja head suhted ei olegi alati nii iseenesestmõistetavad. Nende nimel tuleb tööd teha ja olla ise avatud, tuleb soovida leida ühisosa. Eelkõige hakkab see pihta õpetajaskonnast. Kindlasti istuvad meie õpetajad tavapärastest rohkem koos ja arutavad asju. Koosolekud ei ole lihtsalt mingi paberi täitmiseks või linnukese kirjapanekuks, vaid me tööpoolest arutame reaalsed teemad ja mured üheskoos läbi: meil on eraldi koosolekud töökorralduse paikapanekuks, eraldi ka sisulised koosolekud ja kvisioonid, kus me lasteaias ja kooli erinevate osade kaupa nõustame õpetajaid, kuidas paremini oma tööküsimustega hakkama saada.

Üheshingamine hakkab pihta ühisest väärtuskeskkonnast, mis lisaks kristlikule maailmavaatele sisaldab tahet koostööks ning keskmisest suuremat motivatsiooni ja pühendumust. See ongi võtmeküsimus – tahta! Meil kõigil on vahel rasked hetked ja oleme siis väsinud ja tüdinud, aga seejuures peab ikka püsima sisemine põlemine. Kui see kaob, siis on kurb.

Niipalju, kui on võimalik, planeerime me kõike ühiselt. Muidugi on ka asju, mida pean mina üksi otsustama või tuleb seda teha õppejuhil või majandusinimesel. Aga mis puudutab sisulist tööd, siis me arutame alati kõik läbi kuni tegevuskava ja kooli õppekasvatustöö aruandeni välja. Me oleme kõik otsused ühiselt vastu võtnud, sest siis on ka nende elluviimine edu-

Andreas (3. kl):
„Mu unistus on see,
et ma saaksin igas
ookeanis ära käia.“

Pilleriin (3. kl):
„Ma olen terve elu
unistanud saada
omale koera.“

kam, mitte ainult juhtkonna või direktori mure.

Kindlasti on ühiselt tegutsemine mingil hetkel ka ajakulukam. Kuid uued inimesed on vahel ikka õelnud: „Algul ma ei saanud üldse aru, mida te räägite või teete, aga nüüd ma ei kujutaks enam ettegi, et asi võiks olla teistmoodi.“ Koostegemine seob inimest hoopis teisel tasandil ja tõesti võib öelda, et meil on hästi tore kollektiiv.

Teatavasti on õpetaja töö väga raske ja iga päev tuleb tegeleda ka millegi mitte toredaga – olgu siis probleemid mõne lapse või lapsevanemaga. Kogu aeg tuleb probleeme lahendada. Kuid kuskilt sa pead hingejõu tagasi saama ja kolleegi õlg on see, mis meil väga hästi „töötab“: kui vaja, siis nutamegi üksteise õla peal sõna otseses mõttes. Meil ei ole hierarhilist ülesehitust, et juhtkond on kuskil kõrgel ja kaugel, vaid meil on lausa sõnastatud printsiip, et inimestena me oleme võrdsed. Me kõik oleme üks töökollektiiv – alates koristajast ja abiõpetajast kuni direktorini –, meil on kõigil oma tööülesanded, erinev on vaid vastutuse määr. Inimesena ei ole keegi parem ega halvem, tähtsam ega tühisem. Mina täielikult aktsepteerin seda, et õpetaja on oma eriala professionaal. Mina olen oma eriala professionaal. Matemaatikaõpetaja teab matemaatikast kordi ja kordi rohkem kui direktor ja see peabki niimoodi olema, sest meeskonna moodustabki see, et igaüks on hea oma valdkonnas. Tänapäeval tekitab tohutult stressi, et kõik peavad kõiges olema head. Aga see kindlasti ei peaks nii olema. Meil siin on kõigil oma tugevad küljed ja kui me oskame sellest ühise asja teha, siis on kõigi tugevad küljed meie ühine tugevus. Ega see alati nii lihtne olegi, nagu siin kõlab, vaid vajab aeg-ajalt vestlust ja probleemilahendusi, aga üldiselt võtab see ära vajaduse umbusaldada, kahtlustada ja pidevalt kontrollida kõike. Kui ma usaldan neid otsuseid, mida õpetaja oma igapäevatoos teeb ja võtab nende eest vastutuse, kuna meil on kõik nagunii ühiselt läbi arutatud, siis ma ei peagi tundma hirmu, mis igal hetkel toimub. Kui tuleb mõni probleemkoht, siis me lahendame seda koos.

Üheshingamine saab alguse personalist, kuid on muidugi tunduvalt suurem. Me püüame väga ka kooli kogukonda ühiselt rakendada, kuna kool areneb pidevalt.

Kuidas tuli otsus Kaarli Kool taastamiseks?

Kaarli Kool on saanud alguse sellest, et meie las-

Ida (3. kl):
„Tahan saada
kanaks.“

teia lapsevanemad otsustasid, et aitab küll, nüüd tuleb see ära teha. Kui me 1995. aastal lõime lasteaeda, siis oli juba kohe see plaan, et me teeme kooli. Meil oli 15 lapsevanemat, kes tahtsid, et nende lapsed õpiksid kristlikus koolis. Aga ilmselgelt ei olnud siis aeg küps ja ka meie ei olnud küpsed. Algul me ühe aasta käisime ka eelkoolina koos, aga siis läks asi paljudeks aastateks lasteaiaks – oma tõusude ja mõõnadega. Praegu ma arvan, et see on olnud meile väga väärtuslik kogemus, et see kõik Jumala juhtimisel just nii läks.

Õige aeg jõudis ka kätte. Praegu on seitsmes klass meil kõige vanemad. Nende vanemad on väga aktiivselt olnud juures Kaarli Kooli loomisel ja on siiamaani väga aktiivsed. Ega alati see ei peagi avalduma üldkoolilisel tasandil, piisab, kui vanemad aitavad klassis midagi teha ja osalevad pereüritustel. Meil on selline pereürituste süsteem, et igal klassil oleks kaks-kolm korda aastas ühisüritusi. Me käime peredena koos kuni kooli lõpuni. Pere on kõige olulisem. Ei ole nii, et kui laps on juba suurem, siis lapsevanemaid enam ei puuduta see, kellega koos nende laps õpib või kuidas tal üldse koolis läheb.

**Klaara Liisa
(3. kl):
„Mu unistus
on saada
koeraks.“**

Minu enda poeg käib seitsmendas klassis ja saan öelda, et need pereüritused, kus teismelised on koos oma vanematega, on väga toredad ja oodatud sündmused. Kogukonna kokkuvaatamine ei saa kunagi olla muidugi absoluutne ja kindlasti ei ole see eesmärk, et elataks ainult koolielu ja muud elu lastel ega ka vanematel polekski, aga õnneks on nii, et kui me mõne üleskutse teeme, siis tulevad lapsevanemad hea meelega kaasa. Praegu meil on seoses koolimaja ehitamisega palju heategevaid üritusi: kontserdid, heategevuskohvikud jms. Enamik lapsevanemaid tunneb siis entusiasmi ja muidugi mõnes mõttes ka kaasvastutust. See on väga oluline.

Igal koolil on oma nägu, oma õhkkond. Kuidas te seda Kaarli Koolis kujundate ja hoiate?

Me oleme juba kooli loomisel täiesti teadlikult otsustanud, et me hoiame kooli väiksena. Me võtame igal aastal vastu ühe klassikomplekti ja paralleelklasse ei ole. Rahaliselt see ei olegi nii lihtne, aga sisekliima, mis siis koolis on, kaalub kõik üles. Anonüümsust ei olegi. Nii head kui ka halvad asjad ei jää kuhugi katte alla, vaid me kõik tunneme kõiki. Just oligi tore juhtum, kus üks suuremasse klassi tulnud õpilane oli sel sügisel spordipäeval tõsiselt üllatunud, sest kooliaasta oli alles paar nädalat kestnud: „Kas sa tead mu nime?!“ „Loomulikult ma tean su nime, sa ju käid meie koolis.“ 800 õpilasega koolis ei oleks see võimalik, et direktor teab kõigi laste nimesid ja nägusid, aga meie koolis on see täiesti tavaline. See ei ole mingi minu eripära, vaid meil ka kõik õpetajad teavad kõiki õpilasi. Praegu on meil koolis 135 õpilast ja lasteaias 75. Kokku see pere on juba päris suur.

Lasteaed meil on kahes majas ja kool on kooliastmete kaupa koolimajas omadel korrustel. Lasteaias on rühmadel õunapuust tulenevad nimed, nad algavad Ubinatest ja lõpetavad Õunakestena. Koolis on ühel korrusel 1.–3. klass ja neil on seal oma rütm. Teine kooliaste on järgmisel korrusel. Ka tundide ajad on erinevad ja see on taotluslik. Kõik tulevad kooli kella 8.30-ks, aga esimesel kooliastmel on siis pikem, 20-minutilise hommikuring. See on üks kõige tähtsamaid aegu koolipäevas, sest õpetaja saab siis lastega rääkida – nii klassi muredest ja rõõmudest kui ka ühiskonnas aktuaalsetest teemadest. Hommikuringis peetakse kindlasti ka hommikupalve või -palvus sõltuvalt sellest, kuidas parasjagu on teema. Esmaspäe-

viti meil on koolis ühised palvused, kirikus oleme suuremate pühade ajal.

Teine kooliaste tuleb kooli kella 8.30-ks, aga tunnid algavad juba kell 8.45. Kolmandal kooliastmel enam ei olegi hommikuringi, vaid tunnid algavad kohe, neil on hoopis pärast lõunasööki klassijuhataja minutid. Kuna vahetunnid ei satu kõigil klassidel ühele ajale, siis ei ole ka lärm koolis nii suur. Rekreatsioonikohana saame me oma võimlat kasutada, õpilased käivad seal vahetunnis mängimas ja saavad siis liikuda – ega kesklinnas selleks liiga palju võimalust muidu olekski.

Millised on Kaarli Kooli vajadused ja kuhu suundub areng?

Me ei saa vaadata asju ainult viie aasta perspektiivis. See vili, mida me kunagi näeme, tuleb võib-olla alles mitmekümne aasta pärast. Me ei tee seda tööd oma kogudusele, vaid sellepärast, et teisiti ei saa. Me leiame, et sellist kohta on vaja. See, et me oleme Kaarli koguduse kool, on juriidiline aspekt ja

Koolihoone laiendustööd

Direktor **Signe Aus**

Me oleme seda nii kaua planeerinud ja meist mittetulenevalt venis ehitusplaanide kinnitamine kohutavalt pikaks. Ka raha ei kasva meil kahjuks puu otsas. Aga suure ime ja lapsevanemate toetuse abil oleme me saanud pangalaenu, millega me ehituse esimese etapina ehitame üles kaks uut korrust, et mahuksid ära kõik üheksa klassi pluss raamatukogu ja õpetajate ruumid.

Kui me kunagi alustasime esimese klassiga, siis meil oli siin majas kaks klassiruumi: koduklass ja keeleklass. Garderoob oli koridoris. Igal aastal me võtsime rentnike vähemaks ja muudkui korrastasime ruume. Nii et vana maja, mis hõlmab kolme korrust, sai lõplikult kooliks täis ehitatud alles 2019. aasta kevadeks, kuigi seal siiski on ka praegu veel kohti, mis vajavad sisustamist, näiteks käsitööklassi kööginurk. Ömblusmasinad jõudsid kohale 2019. aasta sügisel ... Võimla jääb praegu üldse ootama renoveerimist kunagi hiljem. Aga kui nüüd kaks uut korrust peale tulevad ja me saame need ka sisustatud, siis see katab meie õppevajaduse.

Edasi tuleks välja ehitada õueala, et ei peaks alati pargis käima – meil on siin lähedal küll tõesti ilusad pargid, kus me saame õuesõpet teha, aga vahetunnis sinna siiski ei jõua ja autoteed on ka vahepeal. Seega näeb projekt ette, et meil tuleb võimla katusele oma õueala. Selle jaoks meil praegu veel rahastust ei ole, sest võtsime laenu täpselt nii palju, kui meil on võimekust seda teenindada.

Kahe maja vahel peaks tulevikus olema ka aatrium, mis annaks kena kooli sisenemise ruumi ja nii õppimis- kui ka rekreatsioonivõimaluse. See on kõige viimane etapp ja võib-olla ka kõige kallim osa kõigest. Jumala abiga ja palvetega on asjad praegu sujunud, aga kui ruttu me ehitusega valmis jõuame, sõltub sellest, kas me leiame lisavahendeid. Ega see lihtne ole, aga samas see, et me juba praegu ehitame, annab nii palju motivatsiooni – silmaga on näha, et töö juba edeneb. Peab kiitma ka meie ehitajat, kes vana maja ümber ehitades on pidanud leidma lahendusi paljudele tekkinud probleemidele.

Tuule Teele (3. kl): „Ma unistan saada filmirežissööriks.“

mõnes mõttes see ongi väga hea, sest ühe kogudusena on seda tunduvat lihtsam menetleda, kui oleks mingi suur kolleegium, kes peaks kõiki otsuseid tegema.

Aga see ei ole eesmärk omaette, kool ei ehita üles ühte kogudust, vaid meil käivad lapsed eri kogudustest ja isegi eri konfessioonidest. Kristlik kool on meie missioon. Ma ei oleks kunagi elus arvanud, et ma ise hakkam õpetaja või koolijuhi tööd tegema, see ei olnud minu unistus. Aga nüüd ma tean, et see on mu kutsumus. Nüüd ma ei saaks enam öelda, et ma ei jaks või ei viitsi seda teha. See on missioonitunne, et meie ühiskonnast need väärtused ei kaoks ja lastel oleks võimalus saada haridust kristlikus koolis.

Õnneks on olnud praegu väga toetav suhtumine ka koguduse poolt. Koguduse nõukogu on olnud hästi kaasamõtlev ja toetav. Koguduse nõukogus on palju ka neid inimesi, kelle lapsed käivad meie koolis. Ma mäletan, et kui meil oli lasteaialoamine, siis oli algusaastatel küll vaja ikka väga tõestada, miks me seda teeme ja et sellel on perspektiivi, see on meie tulevik.

Ühiskonnas loob kristlik kool võimaluse hoida kristlikke tõekspidamisi ja väärtusi. Ega me kodus alati ei oskakski kõike seda edasi anda. Üks asi on teadmine, teine selle levitamine. Seepärast on tähtsad need teadmised, kogemused ja keskkond, mida kristlik kool saab pakkuda. Kas meie kooli õpilane lõpuks jõuab kuhugi kogudusse või leiab mõne muu tee elus, ei olegi kõige määravam, aga kindlasti on ta tolerantsem, ta mõistab kirikuga seotud teemasid, kristlikku maailmavaadet, aga kas või kultuurigi hoopis teistmoodi.

Ühegi üldhariduskooli, sh kristliku kooli eesmärk ei ole jüngrite või koguduseliikmete tootmine. See on ikkagi teadmise, kogemuse ja turvatunde jagamine. Kui meie õpilane ka pärast kooli lõpetamist peaks kunagi sattuma hätta, siis ta teab, kust abi otsida ja leida. Kristlik kool on otsene võimalus säilitada ühiskonna mitmekesisust – eriti Eestis, kus kristlased on vähemuses. Kindlasti on kristlikud koolid ka teistele koolidele eeskujuks – nad näevad meid vaadates, et usuteemadel tuleb rääkida ning see on loomulik ja vajalik.